

6. Сюнтюрченко О. Информационное общество и информатизация науки [электронный ресурс] / О. Сюнтюрченко. – Режим доступа : <http://www.rfbr.ru/> (30 жовтня 2006).

РЕЗЮМЕ

Н. В. Бондарчук, О. И. Булейко. Образование в информационном обществе.

Гуманистическое направление информационного общества предвидит и соответствующее направление информационных образовательных технологий, которые ставят ряд вопросов перед современными ВУЗами. Реформа высшей школы и те требования, которые ставятся к выпускникам университетов, академий, институтов в корне изменили отношение к информационным технологиям и методикам обучения. В статье рассматривается практический аспект внедрения информационных технологий в учебный процесс.

Ключевые слова: информатизация, информационное общество, информационные системы, информационные технологии, учебный процесс.

SUMMARY

N. V. Bondarhuk, O. I. Buleyko. The Education of the Informational Community Life.

Humanistic orientation of the Informative Society provides appropriate orientation of informative educational technology, which puts a number of issues facing our universities. Reforming of higher education and those requirements that relate to graduates of universities, academies, institutes must fundamentally change their attitude to informative technologies and teaching methods. The article deals with the practical aspect of introduction of informative technologies into educational process.

Key words: informatization, informative society, informative systems, information technologies, educational process

УДК 135

І. В. Книш

Сумський національний
аграрний університет

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ДИСКУРСУ

У статті розглянуто проблеми становлення сучасного освітнього дискурсу стосовно екологізації сучасної освіти та виховання. З'ясували, що саме вирішення проблем екологічної освіти у постнекласичний період розвитку

наукового знання має сприяти формуванню екологічного мислення, його ноосферизації та розвитку екологічної культури.

Ключові слова: *освіта, есенціалізм, енциклопедизм, ідеалізм, прагматична освітня програма, екологічний світогляд, алармізм, сцієнтизм, консерваціонізм, екологічний реалізм.*

Розвиток та подальше існування суспільства багато в чому залежить від рівня виховання та освіченості громадян держави, від знання правових, моральних, культурних та етичних норм. Усе це сприяє позитивному врегулюванню ставлення людей до природи та суспільства, умінню застосовувати здобуті знання та духовні цінності у повсякденному житті та професійній діяльності відповідно до їх цілей та ідеалів. Рівень освіти населення та забезпечення можливостей її отримання є базовими показниками розвитку суспільства. Тільки завдяки освіті стає можливим накопичення, наслідування та збереження наукових знань, культурних та духовних цінностей, моральних норм. Характер освіти та виховання у суспільстві визначається потребами та розвитком суспільного життя. Однією з причин появи кризи в системі «Людина – Світ», що виникає у постнекласичний період та проявляється у відносинах між людиною та природою, на наш погляд, є недосконала система культурних і психологічних механізмів. Їх можна подолати через екологізацію та впровадження етичної складової наукового світогляду в систему освіти та виховання. Таким чином, екологічна освіта та екологічне виховання у постнекласичний період розвитку освіти мають стати ключовими та перетворитися в одну з необхідних передумов вироблення ноосферного мислення.

У постнекласичний період розвитку освіти відбувся розрив між гуманітарною та природничою освітою, і поєднати їх має, на наш погляд, екологічне знання. Вироблення ноосферного мислення та інтеграція знань мають стати методологічними засадами розвитку екологічної освіти та екологічного виховання в постнекласичний період.

Спочатку розглянемо сучасні тлумачення терміна «освіта».

В. Крисаченко, трактуючи сутність освіти як процесу, в якому розкриваються потенційні можливості людини, визначає такі точки зору, з яких можна розглядати освіту:

- суспільна точка зору – здатність до комунікації (просторової та часової), що уможливорює розумний устрій громадського життя;
- індивідуальна точка зору – будь-яка стратегія і тактика освіти повинна враховувати реальні цінності та знання суб'єктів освіти;
- культурна та наукова точка зору – має на меті ознайомлення тих, хто навчається, із класичними надбаннями всього людства сучасної доби в царині духу й пізнання.

Підсумовуючи вищесказане, В. Крисаченко подає таке визначення освіти: «Освіта є перманентним, цілісним, поглибленим процесом самоусвідомлення

власної особистості, усвідомлення місця людини в світі, а світу – в людині» [3; 152].

Спираючись на тлумачення терміна «освіта», згідно з яким вона є процесом набуття знань, умінь і навичок та формування світогляду, В. Огнев'юк подає таке тлумачення українського поняття «освіта» (від укр. – «світло», «світоч», «свічадо») на противагу лат. «os» – «кістяк», «хребет», «основа» і «vita» – «життя» [5, 3]. Тому екологічну освіту можна розглядати як процес набуття знань про екологічні проблеми, причини їх виникнення, необхідності та можливості їх розв'язання. Тобто екологічне знання має сприяти формуванню екологічного мислення, його ноосферізації та розвитку екологічної культури як невід'ємного компонента концепції екологічної політики, яка спрямована на збереження природи.

Таким чином, для того щоб підійти до сучасного тлумачення екологічної освіти, проаналізуємо світоглядні засади розвитку освіти взагалі.

Сьогодні у світі виникає дуже багато питань про те, які конкретно предмети треба вивчати у школах та вищих навчальних закладах. Г. Драйден та Д. Вос [1, 101–107] щодо цього питання виділяють п'ять течій, які існують в сучасному освітньому русі: есенціалізм; енциклопедизм; освітній рух, згідно з яким в людському інтелекті немає нічого, щоб спочатку не існувало в наших відчуттях; освітній рух, який названий прагматичною освітньою програмою.

Представники **есенціалізму** (від лат. *essentia* – «сутність») вважають, що вчителі повинні викладати основні знання як «есенціальні», базові за великої кількості шкільних предметів. Зародки цієї течії простежуються з часів Платона. Він уклав перший навчальний план для двох суспільних прошарків (управителів-філософів та охоронців) у своїй *Республіці*. Згідно з цією програмою навчання має базуватися на восьми обов'язкових предметах: музика, астрономія, геометрія та арифметика, що гарантували розвиток «розсудливої освіти». Граматика, риторика, філософія та логіка забезпечували методами для вивчення есенціальних, базових знань. Платон відзначав, що лише одне знання про речі, що чуттєво сприймаються, ще не є знанням, воно не веде до блага. Науки, мистецтва ведуть нашу душу вгору, до споглядання досконалого буття. Вінцем навчання є філософія. Але братися за неї треба не «підлим» людям, а «шляхетним» [6, 535]. Для тих, хто досягне двадцяти років, має бути організований огляд усіх наук. Його мета – показати спорідненість наук «між собою й із природою [справжнього] буття» [6, 537]. Спрямувати свій духовний погляд угору, «глянути на те саме, що всьому дає світло, а побачивши благо саме по собі, взяти його за зразок й упорядкувати і державу, і приватних осіб, а також самих себе... на весь залишок життя» [6, 540]. Ця течія була поширеною в Європі у Середні віки, однак її ніколи не застосовували для навчання мас. Вона використовується у сучасній британській університетській освіті. Оксфорд і Кембридж, а також «публічні школи» – Ітон та Регбі до навчального плану додають і моральне виховання майбутньої політичної та адміністративної еліти. Недоліком цієї течії ми вважаємо віддання переваги вивченню природничих наук та недооцінку значення гуманітарних наук.

Друга течія – **енциклопедизм** – базується на ідеях Яна Коменського, педагога, чеського єпископа. Заслуга його полягає в тому, що він запровадив у школах підручник. Зміст освіти відображав знання людства, які викладені у підручниках з кожного предмета. Я. Коменський стверджував, що хороша освіта має впливати з «природних законів», і позаяк перше навчання відбувається за допомогою відчуттів, то і навчальна програма має бути спрямована на розвиток цих відчуттів. Ця течія була поширена у Франції та Німеччині. Як ми бачимо, представники цієї течії приділяли мало уваги розвитку мислення в учнів.

Вдале поєднання вчень Арістотеля, які далі розвинули Я. Коменський та Ж.-Ж. Руссо, привело до появи третьої течії європейського освітянського руху, згідно з якою в інтелекті немає нічого такого, щоб спочатку не існувало в наших відчуттях. Ключ до навчання полягає у розвитку дитячих відчуттів і накопиченні конкретного досвіду. Цей рух досяг свого розвитку у ХІХ столітті, коли освітні новатори поєднали сенсорне навчання з навчанням у ранньому дитинстві. Й.-Г. Песталоцці стверджував, що відчуття треба розвивати за допомогою вправ, які спеціально підібрані для кожного етапу життя учня. Прихильники цієї течії велику перевагу віддавали розвитку інтелекту в учнів, а раціональному мисленню, фізичному та моральному вихованню не приділяли належної уваги.

Четверта течія, яка виникла в Америці, – новий освітній рух, який дістав назву **прагматична освітня програма**, або освіта, яка зосереджена безпосередньо на дитині. Засновниками цього руху були Г. Спенсер та американський професор та педагог Д. Дьюї. Г. Спенсер першим порушив питання про те, яке знання найцінніше. І дав таку відповідь на питання: «Це те знання, яке дає змогу молодим людям радити зі своїми проблемами й допомагає їм уже в дорослому віці вирішувати завдання, які несе демократичне суспільство» [7, 385–386]. Щодо виховання, Г. Спенсер зазначає, що це «...є підготовка до повного життя. Воно включає, по-перше, навчання всіх тих знань та відомостей, які необхідні для успішної самопідтримки та підтримки сім'ї; по-друге, воно передбачає розвиток здібностей у тому напрямку, щоб зробити для людства доступними всі радощі, які можна почерпнути з природи та людства... Усякий громадянин зобов'язаний прагнути до засвоєння достатніх знань у царині соціальних наук, щоб мати правильні політичні погляди, а достатнє літературне виховання надасть багатство і силу його виразам, збільшить могутність його розуму та суспільну користь» [7, 460–461]. Спираючись на цю відповідь, Д. Дьюї заснував освітній рух, який став широко популярним у світі. Усередині цього прогресивного напрямку постали дві сили: прихильники однієї вважали, що освіта має зосереджуватися на дитині і навчальна програма має ґрунтуватися на індивідуальних потребах учнів; прихильники другої, зосередженої на суспільстві, вважали головне завдання освіти у відбудові суспільства. Таким чином, недолік цієї течії виявляється у відсутності гармонізації відносин між людьми та суспільством, що позначається на розробці програм та методів.

П'ята течія поєднала все найкраще з попередніх рухів. Професор Гірш вважає, що кожен з нас може засвоїти доконечну інформацію. Це стало можливим завдяки миттєвому і легкому доступові до інформації різними інтерактивними засобами. Треба, щоб кожен умів читати і грамотно писати, знав основи математики, історії, географії, природничих наук, музики тощо, мав навички самостійно діяти, навчатися, керувати власним майбутнім. Цей підхід ґрунтується на здоровому глузді [1, 101–107].

Таким чином, упровадження есенціальної моделі освіти передбачає викладення накопичених людством знань за великої кількості предметів, не приділяючи значної уваги викладанню гуманітарних наук. Упровадження ідей енциклопедизму сприяє розвитку освіти, перевагою якої є розвиток відчуттів за допомогою впровадження підручника як головного джерела знань, хоча недооцінюється становлення логічного мислення в учнів. Близькою до двох попередніх течій є підхід, що започаткував Арістотель і розвинули Я. Коменський та Ж.-Ж. Руссо. Він передбачає розвинення відчуття дитини завдяки впровадженню в освіту конкретного досвіду, а розвитку раціонального мислення представники цієї течії не приділяли значної уваги. Представники четвертої течії зосереджували свою увагу на розвитку прагматичної навчальної програми, яка має допомогти молодим людям розв'язувати проблеми, які виникатимуть у їх подальшому житті. П'ята течія зосереджує увагу на засвоєнні доконечної інформації різноманітними методами і ґрунтується на здоровому глузді.

Іншу позицію відносно розвитку освіти займають американські фахівці із суспільних наук, психології та педагогіки В. Самуельсон та Ф. Марковіц [9] щодо впровадження в сучасні системи освіти, як правило, безліч різних філософських ідей і напрямів. Серед них вони умовно виокремили чотири філософські теорії, які, на їх думку, вплинули на формування та розвиток сучасних концепцій освіти: ідеалізм, реалізм, прагматизм та екзистенціалізм. Розглянемо більш детально кожну з них.

В. Самуельсон та Ф. Марковіц називають **ідеалізмом** стародавню і сучасну філософію, яка втілена у богословських доктринах, а також в ідеологіях націоналізму та патріотизму. Шлях ідеалізму – це віра і прихильність до Бога, уряду, якоїсь «вищої сили», яка немовби вивищена над людським існуванням. Пріоритети у навчальній програмі належать так званим вільним мистецтвам та гуманітарним наукам. Класична література, філософія, стародавні мови та історія – головні елементи ідеалістичної програми. Її попередником є класичний тривіум (граматика, риторика, логіка), який включав, як правило, образотворчі мистецтва та музику. Представники цієї течії не приділяли значної уваги вивченню природничих наук та математики.

Прихильники **реалізму** дотримуються об'єктивістського погляду на світ. Правильне застосування інструментів науки та логіки гарантує пізнання всієї мудрості, яка необхідна для того, щоб людське суспільство жило в гармонії зі світом. Вони вважають, що природа з її закономірностями є джерелом усіх людських знань, тому приділяють велику увагу вивченню природи. Головними

елементами їх навчальної програми є природознавство, технічні науки та математика. Із суспільних наук перевагу віддають економіці, соціології, політології, географії, історії. Класичний квадрівіум, який включає арифметику, геометрію, астрономію та музику, вважається попередником сучасної навчальної програми реалістів. Прибічники цієї течії поза увагою залишали гуманітарні науки та етичні проблеми.

Представники **прагматизму**, які приймають позитивну науку та її методи, заперечують віру у раз і назавжди дані, незмінні істини, до чого схиляються прихильники як ідеалізму, так і реалізму. Вони зорієнтовані переважно на практичну діяльність з реорганізації навколишнього середовища з метою досягнення більш соціально прийнятних результатів. Прагматизм зацікавлений не в абстрактних, відсторонених наукових знаннях, а радше у практичному досвіді та відповідних практичних навичках, корисних у реальному житті. Тому до навчальної програми прагматизму входять прикладні знання, прийоми розв'язання типових завдань, мовне навчання, шерег так званих громадянських знань, за винятком політичних наук. У цьому випадку головна мета освіти – допомогти новій генерації молоді залучитися до дорослого суспільства, успішно жити й працювати за умов демократії. Представники прагматизму, як ми бачимо, не приділяють належної уваги вивченню природничих наук.

Вплив **екзистенціалізму** виявляється там, де понад усе ставляться цінність індивідуального вибору та свобода особистості. Екзистенціалісти протестують проти зовнішніх обмежень, стереотипів та успадкованих від минулого традицій, які перешкоджають розвитку вільної індивідуальності. Навчальна програма у межах екзистенціалізму дуже умовна, оскільки тут є установка на прийняття будь-якого предмета, в якому той, хто навчається, буде зацікавлений. Екзистенціалістська модель навчального закладу сфокусована на розвитку індивідуальної неповторності, а не на запам'ятовуванні фактів, принципів та наслідуванні авторитетів. Тому ця навчальна програма зорієнтована передусім на образотворчість мистецтва, драму, літературу та філософію, не приділяючи належної уваги вивченню природничих наук. Тобто, як і в ідеалізмі, принижується роль природознавства, а щодо індивідуальної неповторності, то вона, на нашу думку, повинна базуватися на моральних засадах.

Таким чином, як і в класифікації течій, які були запропоновані Г. Драйден та Д. Вос, дослідники В. Самуельсон та Ф. Марковіц теж класифікували освітні течії за принципом надання пріоритетності їхніми представниками гуманітарним (ідеалізм, екзистенціалізм) або природничим (прагматизм, реалізм) дисциплінам.

Критикуючи запропонований В. Самуельсоном та Ф. Марковіцем варіант філософії освіти, М. Конох виділяє такі особливості американської освіти:

1. запропонована класифікація філософських учень не витримує ніякої серйозної критики, оскільки автори не утруднюють себе методологічним забезпеченням цієї класифікації, що є характерною ознакою багатьох

гуманітарних праць американських авторів, які нехтують теорією. Тому з поля зору цих авторів випадають питання виняткової методологічної значущості, які стосуються онтогенезу, розвитку інтелекту, характеру вихованців тощо;

2. навчальні програми, які побудовані на примітивній класифікації, є карикатурними моделями програм. Зазначені автори не торкаються питань про соціалізацію у середній та вищій школі, а це є головним питанням будь-якої програми [2, 142–143].

В американських університетах у ХІХ ст. природничі науки посідали центральне місце. Щодо гуманітарних наук, то вважалося, що вони, не будучи науками, запозичують принципи науки й застосовують їх до таких ненаукових галузей, як народонаселення (демографія), людська поведінка, пізнавальні здібності та ін. За такого розуміння ролі соціальних наук вони не привносять в знання нічого корисного та конструктивного, але лише безліч чисел та фактів. Як уважає А. де Ніколас, гуманітарне знання самою своєю суттю є відображенням соціально-культурного тла, сховищем оригінальних інтелектуальних моделей, створених культурною традицією. Тому в гуманітарних науках можуть стати головними такі вправи, які активізують наше мислення та уяву.

А. де Ніколас зауважує, що сама по собі добре складена навчальна програма не є гарантією високоякісної освіти. Хоча викладання і здійснюється через відповідну навчальну програму, та центральна проблема полягає в тому, яким чином забезпечити саме якісну освіту, а не індоктринацію. Цікавим виявляється позитивний історичний приклад хорошої освітньої системи, яку він показує на прикладі єзуїтів. Їхня система освіти забезпечила розвиток усіх людських здібностей через найширше коло викладуваних предметів та вправ у найрізноманітніших способах мислення, дала світовій культурі Г. Галілея, Р. Декарта, Вольтера, А. Франса та інших мислителів, літераторів та вчених [8].

Таким чином, М. Конох запропонував такий підхід до розвитку постнекласичної філософії освіти в контексті соціальної філософії:

1. процес навчання у середній та вищій школі можна розглядати як процес залучення та навчання навичок трудової діяльності, яка з часом набуває дедалі спеціалізованого характеру професійної діяльності;

2. будь-яка трудова діяльність є головним чинником соціалізації людини відповідно до існуючих у кожному окремо взятому конкретному суспільстві культурних цінностей, установок і ціннісних орієнтирів. Усе це необхідно враховувати під час розробки навчальних програм, які мають відображати існуючі в кожному суспільстві культурні та наукові пріоритети, щоб соціалізація учнів мала конкретний характер, який дозволив би людині відчувати себе корисним і дієздатним членом свого суспільства та держави;

3. трудова діяльність людини постійно оновлює або сприяє оновленню життєвого середовища, в якому мешкає людина, що, у свою чергу, активізує діяльність свідомості і розширює світогляд людини. Тобто у процесі навчання необхідно привносити у трудову діяльність учнів творчий елемент (проблемну

ситуацію), а не перетворюючи при цьому весь процес навчання на лише проблемне навчання;

4. має відбуватися постійний процес інформаційного обміну людини із середовищем. Це відповідає соціально-біологічним особливостям людської істоти. Щодо процесу навчання, це означає необхідність розвитку форм контролю та управління інформаційними потоками, включаючи і вільний від навчання час [2, 145–146].

Таким чином, ми розглянули різні підходи до розвитку освіти, які були запропоновані зарубіжними та вітчизняними вченими. У проаналізованих підходах значно більша увага приділялась гуманітарній освіті і нехтувалася природнича, або навпаки. На наш погляд, це є великим недоліком та прорахунком попередніх освітніх систем, які треба враховувати під час побудови сучасної постнекласичної освіти. Тобто на постнекласичному етапі розвитку освіти на перший план виходить гармонійне поєднання гуманітарних і природничих знань. Саме екологічні знання і екологія як наука та світогляд, на нашу думку, справляють великий вплив на розв'язання проблеми розвитку цілісності системи знань.

Усі ці світоглядні філософські позиції, які стосуються розвитку освіти, взагалі спробуємо застосувати до екологічної освіти та екологічного виховання. Розглянемо сутність та зміст екологічного світогляду.

Екологічний світогляд – це бачення ретроспективи, сучасного стану та перспективи відносин, які виникають між людиною та природою. Цей світогляд визначає стратегію і тактику природокористування та збереження природи. У постнекласичний період розвитку освіти існують, як зазначає Б. Міркін, чотири варіанти екологічного мислення:

- алармізм, який пропонує песимістичний погляд на майбутнє: у разі забруднення навколишнього середовища та вичерпання її ресурсів призведе до загибелі людства;

- сцієнтизм (технократичний підхід), який є найоптимістичнішим поглядом на майбутнє: наука вирішить усі питання – вичерпаність ресурсів, забруднення навколишнього середовища. Представники цієї течії вважають, що у світі «без природи» можуть нормально існувати 30 і більше мільярдів людей;

- консерваціонізм – радикальний екологічний світогляд, представники якого вважають, що людство повинно повернутися «назад до природи», зі скороченням людства до 500 мільйонів людей, що дасть змогу різко зменшити тиск на природу;

- екологічний реалізм – це світогляд, що базується на визнанні реалій багатонаціонального світу. При екологізації усіх сфер людської діяльності можливо побудувати світове суспільство стійкого розвитку, в якому будуть забезпечені нормальні умови життя для 10–12 мільярдів людей. У цьому світовому суспільстві, за словами М. Мойсєєва, відбудеться коадаптація людини та природи з формуванням квазістійкої біосфери [4, 36–37].

З наведених тлумачень понять освіти на основі суспільного, індивідуального та культурного досвіду з урахуванням досягнень науки можна

підійти до проблеми екологічної освіти. Саме екологічна освіта відображає нерозривність зв'язку між суспільством і природою, між гуманітарними та природничими знаннями. У цьому контексті можна розглядати екологічну освіту як процес набуття, з одного боку, знань про навколишнє середовище, а з іншого – про екологічні проблеми, передбачення їх негативних наслідків, необхідності та можливості їх розв'язання в разі виникнення. Отже, екологічна освіта має йти, на нашу думку, у двох напрямках: як теоретичне знання про навколишнє середовище і про межі практичного втручання людини у природу. Тобто екологічна освіта постає не тільки як суто наукова, але й антропологічна проблема, екологічне знання має сприяти формуванню екологічного мислення, його ноосферизації та розвитку екологічної культури як невід'ємного компонента екологічної політики, яка спрямована на збереження природи. Постнекласичний етап розвитку освіти вимагає необхідності поєднання науки та етики, що є характерною ознакою постнекласичного етапу розвитку наукового знання, тобто відбувається посилення значення антропологічної складової для освіти взагалі та екологічної освіти зокрема.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Драйден Г., Революція в навчанні /Г. Драйден, Д. Вос, пер. М. Олійник. – Львів : Літопис, 2005. – 542 с.
2. Конох М. Філософія освіти як предмет соціально-філософського аналізу /М. Конох // Філософська думка. – 2001. – № 4. – С. 127–146.
3. Крисаченко В. Реформа національної освіти України та викладання життєзнавства в контексті сучасного світового досвіду / В. Крисаченко // Формування екологічної культури учнів та студентів: зб. наук. праць. – К. : Інститут філософії НАН України, 1997. – С. 149–163.
4. Миркин Б. М. Мировоззренческая направленность экологического воспитания / Б. М. Миркин // Тезисы докладов республиканской научно-практической конференции «Экологическое образование и воспитание в республике Башкортостан». – Уфа : Экология, 2001. – С. 36–38.
5. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 448 с.
6. Платон. Государство // Собрание починений: в 3 т. / Платон. – М, 1971. – Т. 3. – Ч 1. – 580 с.
7. Спенсер Г. Синтетическая философия / Г. Спенсер. – К. : Ника-Центр, 1997. – 512 с.
8. Nicolas A. T. de. Introduction // Habits of mind / ed. by A. T. de Nicolas. – New York, 1989. – P. 3–70.
9. Samuelson W. G., Markowitz F. A. An introduction to philosophy in education / W. G. Samuelson, F. A. Markowitz. – New York, 1988. – 190 p.

РЕЗЮМЕ

И. В. Кныш. Проблемы становления современного образовательного дискурса.

В статье рассмотрены проблемы становления современного образовательного дискурса относительно экологизации современного образования и воспитания. Выяснили, что именно решение проблем экологического образования в постнеклассический период развития научного знания должно способствовать формированию экологического мышления, его ноосферизации и развитию экологической культуры.

Ключевые слова: образование, эссенциализм, энциклопедизм, идеализм, прагматическая образовательная программа, экологическое мировоззрение, аллармизм, сциентизм, консевационизм.

SUMMARY

I. V. Knysh. The Problems of Formation of the Modern Educational Discourse.

The article tackles the problems of formation of the modern educational discourse concerning ecological aspect of modern education and up-bringing. It was found out that solving problems of environmental education during post-non-classical period of scientific knowledge development must facilitate shaping of ecological mentality, its noospherisation and ecological culture development.

Key concepts: education, essentialism, encyclopedic learning, idealism, pragmatic educational programme, ecological outlook, alarmism, scientism, conservationism, ecological realism.